

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

محمد حسین سیپا

مَنْ لِيَكْفَاهَا

گالھڑ کول آئی
دوہہ پیراں تے سدھی ہونہ کھلوتی
کیہڑا ایس ساڈا راہ مارن توں ڈھو ٹاہلی نال لائی بیٹھا
گُرسی ڈاہ ونج بہو کتے اندرے
ٹاہلی ویزھائے
چڑی وسیرا اے
ڈر تیرے توں کتنی واری جان سکائیے آوندے ویندے
جے بہنائیں تاں باری کھول
وگا ہا وٹ جیہا
کھوٹے کردی اے نین پران اساڈے دوروں ہمک جیہدی
پھرن دے اندر جھٹ اساترا ساہ دی واہ

۱-اساترا: جیہدا گنن مین گوچرا نہیں۔ ہاتر

سچ اے؟
میں بے یقینا پکھناں
ورک آہندائے آہو
اکھے پنڈگیاں
تایا آہندائے مجھ ماندی اے شہروں کوئی قصائی لے آ
اتھے کسے نوں کم نہیں آؤندا
اکو گھر ہا
چھترا بکرا لاہ لیندے ہن بے سوادا
اوہ وی سیانے ہو گئے نیں
میں بخشی نوں ترلے نال منایا سائی دے بہایا ٹیکسی
اکھے شہروں باہر میں گیا کدیں نہیں ہٹی چھڈ کے
بخشی چھریاں لائیاں
تایا میرا دکھی جیہا ہا
چھری چھوہی تکبیر پڑھی تے سور گیا
بخشی مجھ ڈھائی کھل لاہون لگ پیا
میں سوچاں تائی کدوں کھروڑے چاڑھے
میں سوختے واپس جانائے
بخشی گوشت کردا اکدم پھس پیا
تایا آکھے کیہ ہو گئے، پانی دیو اوئے
بخشی ڈسکے اٹھ سوئے سہہ گئی جے بہشتن
اٹھے دتچے تہاں تے کوہ اسان اگے کڈھے
میں آکھیا تینوں کہینے دسیائے بخشی
اکھے ایہہ دل دیکھ لے
اٹھ موریاں گن لے
میں تائے ول دیکھیا
اوہ ہولی دتی آہندائے ”سچ اے“
بخشی لیکھا لیا تے ٹر گیا
فجرے کھروڑے کھادے اسان
گجھ ادھ سوادے
ورک دی سُن مینوں ہیر دمودر والا رانجھا چیتے آوے
جس تروئی دا دڈھ پچھان کے پنو نہ چا کیتی

اک دُوبے نُوں چھوہ
دوویں گھلے آں ہتھل
دُوج دے اندر اک نہار پوے اُن جاتی
ہور ایہہ توں ہیں؟
توں جو سنیاے ہر ہیں
گھر وِچ گھر ہیں
ہر گھر میں نکسال بنا کے
کھوٹ چلایا گھر ہیں
تج ترنجن مردائی پھڑدا
گھر نوں گھر توں وکھرا کردا
آپ رہیا وِچ مر ہیں
اک دُوبے نال اک ہوون جے تینوں ورنائے
اک ہوون جیونائے کہ مرنائے؟
ہتھل دوویں پئے ویہنے آں اک دُوبے نُوں

آپنا آپ

ایہہ سن سٹھ دی گل اے
اسیں سکولوں نس کے اڑے
”پیے کوئی نہیں
کرنا کجھ نہیں بس تسیں آپنا آپ ویکھا دیو“
”ایہو ای اے جو ویکھ لیا جے جاؤ“
”نہیں کپڑے لاه کے“
”ایہہ مسیت دا غسل خانہ اے؟“
اگلے دیہاڑے پھیر گئے
”سٹھ روپے اسیں لے کے آئے آں“
”چار جنے او خیریں مہریں پیسے گھٹ نیں“
”کرے دا اکو
باقی سارے ویکھاں دے“
”کون کرے دا؟“
”ایہہ بتا“

ایہدے تریہہ روپے نیں ساڈے دس دس نیں“
”تیرے تے اے آپ کمائیاں کرن دے دن نیں پلایا
پیے پھڑوتے نس جاؤ
پکس دا ریٹا پینائے
ایتنے ای لئیں دے اوہ وی تہاڑے کولوں
ٹھانے وچ وی کرے دا بتا
باقی سارے ویکھو دے“

گولے دی بات

نیلیاں بریاں کھمب اسمانی
نیل دھاریاں پوچھاں
بھوں گانی دُھے بھے ست رگی
منداں مگروں اج ویکھے نیں
ثرے کبوتر شام دے رنگ دے
کاواں وچ رل پانی پین سوڑھی تھلے
نکیاں ہونڈیاں عام کبوتر ایہو ای آہے
پر ساڈے وڈے ایہناں نوں گولے آہندے
کبوتر راکھویاں نوں
گولا اوس ویلے
روندو اڑیل بال نوں آہدیاں آہیاں مائیاں دائیاں
روندو اڑیل بال میں آہا سو گولا اکھوایا
پر راکھویاں نوں دانا پاؤندیاں مینوں لگنا
میرے کالے رنگ مینوں گولا کیتا اے
گولے بال گلی دے
میرے وانگوں کالے آہے روندو اڑیل نالے
لگ تنگوے تک وگنے
مینوں چنگے نہ لگنے
چنگے مینوں آہنے بھرا ای لگنے گورے
یوناں نکراں والے
مامے میرے راکھویاں نوں وٹھریوں چھڈنا
میرے کولوں دانا پوانا
راکھویں لکے گورے آہے
یاں پیازی شیرازی
مامے کہنا ویکھ ایہہ شاہی نسل ایرانی
نوح دی بیڑی والے بہشتی جوڑے وچوں
دو بھرا سردار ہوئے نیں
دونہاں توں دو شاہی نسلاں مصری تے یونانی ٹریاں
شاہ دارا دے حرم چہارے بہندے آہے مصری
اتوں سکندر چڑھیا
شاہ دارا دی حرم سراں وچ مصریاں نال یونانی پیوند کرا اُس اکونسل ایرانی ٹوری
ایہو سکندر نال گئی وت یورپ
ترکاں مغلاں نال ایہہ ہندوستان وی آئی

لکیاں نوں ماما بیگمات وی آہدا ہاتے میم ساب وی
 دانا کھاندیاں جس ویلے لکیاں پوچھل چاونی
 ماسے مینوں اکھ نکاونی
 میم ساب کا ڈانس وکھاوانے تم کو
 جھٹ پٹ وڈا ہو جا
 حالے ایہو گھگھریاں چک چک وکھ توں مڑ مڑ گھگھریاں
 ذرا گو وڈا تھی میں گولا تاش ج تکیا
 گولا بیگی بادا

بادے بیگی ہار ای گولا آہا مونہہ سر والا
 پر وچ اوہناں دے آہا اوہناں وچوں ناہا
 ڈکی نکی نال وی جوڑ نہ آہا اوہدا
 نہیلے دھلے کجھ نیڑے لگدے
 دُور وی آہے اصلوں
 ڈکی نکی نال تے پکا یگا ای آہا
 اوہناں کنوں وی ہولا
 تریہہ نمبر آہے بادے دے تے پک پکے دا
 پان اٹ دے پکے لال تے حکم چڑی دے کالے
 کسے وی رنگ دا ہووے
 بادے نوں بے ڈھاوے تے پکا یکہ ڈھاوے

عجب حیرانی آہی وچ وچ خوشی جیہی وی
 اوہ کیوں خبرے

پک دہنہہ گولے کالی سیاہی پھیر میں سارے رنگ دتے
 وڈا بھرا ہن پھینٹے تاش تے ہر گولے تے چند گس مارے مینوں
 پتے ناس کیوں کہتے نی ہیں کیوں کہتے نی
 ”گورے گولے تے نہیں نہ ہوندے“

میں اوڑک روندا بکیا

”نڈا سیانائے“ ماما ہسیا

”ہن میم ساب کا ڈانس ایہہ ویکھے ای ویکھے“

”گھگری وچ وڑ ڈب کھڑیاں نہ کر جائے میماں“

وڈا بھراتے ماما ہتھ تے ہتھ مار کے ہتے

کجھ چرگروں

وڈے بھراتے ماسے اِکدم پتیاں دے ناں وٹا چھوڑے

بادا کنگ تے بیگی کونین تے گولا جیک تھی گیا

اوس ویلے میں بنجیوں وچ ساں

جیک اینڈ جل دی مورت وچ تے جیک وی گورا ای آہا

جیک ڈگا سر پاٹ گیا جل ڈھیدی مگرے آئی

”کراون کوپری“

ماسٹر تاج محمد ہوراں دسیا

”کراون تاج نہیں ہوندا مٹھی؟“

پھیکے ہسدیاں ہتھ کھڑا چا کیتا

”گھر وچ ہوندائے پلینتا“

کھڑے ہتھ تے سوئی مار کے ماسٹر ہوریں ہتے

سو جیک دے سرتے تاج ہا

جل اوہدی بیگی آہی

مینوں سمجھ رلی

پر دونہاں رل کیہ کیتا

کیہدا بھانڈا بھرن گئے تے ڈھے گئے

بھانڈا خبرے بھریا تے سر تاج تھی گیا

سر دے بھار اُلا رنے ڈھایا گولا بادا

نالے بیگی گولی

بنجیوں پڑھدیاں جیک اینڈ جل توں پہلوں دی اِک نظم وی چیتے آوے

لوگ تے لاچی نہاون لگے

لاچی ماری پُجھی

لوگ سرور پٹن لگا

ہائے ہائے لاچی ڈُبی

ماسے اکھ مار کے آکھنا ”نہیں اوے“

لوگ ای ماری چھی

آپے سرورس پٹن لگا ہائے ہائے لاجی ڈبی
 بس وڈا ہو جا قنا فٹ توں“
 ایس نظم دے نال کہانیاں چیتے آونیاں
 ماسی جونی دیاں سنایاں
 باتشاہ ہونا ملکہ ہونی
 باتشاہ زادی ہونی
 جدوں کہانی ٹرنی تے ہک گولی آونی
 گولی نے ای بھیت لکاوئے میل کراوئے
 باتشاہ وچ وچ گولی دے کسے عمل دے وچ وی بھسنا
 ملکہ پیر فقیر مناوئے
 گولی اکثر قتل ہونی تاں ملکہ ہسنا و سنا
 ماسی جونی دیاں کہانیاں اندر گولا کدیں نہ آیا
 غلام ای آوئے جد کد آوئے
 گولا کتھے غلام کتھے
 غلام تے جیویں من مرضی نال نوکر لگے ہوون
 امتحان کوئی اوکھا کر کے پاس خاص محلاں والا
 لال سنہری پٹکے پیٹی
 مجھ و سماں گل تکمہ
 باہروں حاضر وچوں ناظر
 تخت تے تختے وچلے راہ دے نالو نال قطار کھلوتے
 عطر گلاب تر وکن
 پنجویں پڑھدیاں مائی بیچاں دی لوری وی چیتے آونی
 آکا باکا چوی چڑا کا
 نائیاں دے گھر کالی گولی
 سائیاں دے گھر بیبا کا کا
 مائی دانان تے عمران ہا
 آہی گئی
 ادب شرم نہ مہر مروت
 بیچاں پہلوں چھیڑ پئی مڑناں ای بن گیا
 آپ دی اپنے آپ نوں بیچاں ای آکھے
 مامے دسیا فارسی وچ چڑیل نوں بیچاں آہندے نیں
 بیچاں مینوں سواؤنا میں چکھنا
 ”چڑی تے ہوئی چڑا کا کون ای“
 ”چڑی تے چڑھیا رہندائے جیہڑا
 مار کے لہندائے“
 ”نائی تے ہوئے نائی ایہہ سائیں کون نیں“
 ”تیرا پیو“
 سائیں لم داڑھیے چکرو دھلکے
 میرا ابا شیوسوٹ تے نائی میں سوچاں
 ”آکا باکا کیہ بھلا ہویا“
 ”مالک فارسی
 ماڑیاں موہرے آکڑ آوے
 ڈاڈھے ہون تاں لف لف جاوے“
 میریاں اڈیاں اکھیاں تک مائی بیچاں ملکی وٹنی
 ”لوریاں نال نہیں سوندا گولا
 اٹھ مر میں نہیں بولدی
 ستیں پڑھیں ہکیا“
 میں اکھیاں بیچنیاں
 مائی بیچاں وی نال ای لسیاں پے جانا
 ہولی ہولی دونہاں نوں نیندر آ جانی

راوی پل تے بال بھج دہچدے نیں پھمرا صدقے لئی
 آٹھاں دساں دا اک میرے کول آیاے
 پنجاں ستاں دا ہور بھج دوالے ہو یاے
 ”بس او پھینا“

چا چا گا ہک پرانا ای میرا ہٹ جا
 ”لے جا توں میاں اسیں ڈکیا اے“
 ”نہ بھائی بس اک نال ہو گئی گل“
 ”پھینا ٹھگ بے من جاؤ بڑا وڈا“
 ”ایسے کولوں ای تو جی حاجی کولوں“
 ”نہیں یار بس توہیں دے نال کیہ او“
 ”پھینا“
 ”بس؟“
 ”بس۔“

”بس نہیں نال ٹھگ وی آکھ“
 دوجے ڈرک لائی ہور گا ہک مگر۔
 ”پھمرا صاف ای؟“

”ایہہ حلالی بے میاں جی پھمرا نہیں
 آؤ دساں میں کتھے ایہہ پاؤنی اے
 اتھے آؤتے پا دیو دھیان کر کے مائیاں کیاں دا
 سو سو سال دیاں بالڑیاں تن سمجھو
 تن پنج سو سال تن ست سو سال
 وڈی اکو بے نو سو سال والی
 کھاندی گجھ ناہیں

کدیں بوئی حلالی دی سنگھ لئی صدی ادھی چکھوں
 مونہہ پھیر چھڈیا

کھاندیاں نکلیاں ای نہیں
 رہند پنج سو ست سو سال والی بھاویں چکھ لے کوئی کدیں
 سچی چکھو تے سال کیہ صدیاں کیہ
 ایہہ تے ساڈا تہاڈا حساب ہو یا
 کچھو کیاں نیں راوی جدوں دی اے
 پانی آیا سمندراں وچ جدوں
 سگوں پہلوں دیاں
 پانی ایہناں ای آن دسایا اے
 پوری پوری زمین دے گھیر دی اک
 سورج چن تارے اسمان کیہ اے

اتھے پٹاں تھلے پڑ چکیاں دے بن بیٹھ گیاں
 مہین ہوندے نیں پے اسیں کھاوونے آں“

”کچھو کیاں نیں کچھو کماں کوئی نہیں؟“

”ٹسیں باتشاہ او کوئی بندے نیں ایہہ

گمی گمے دی اتھے نکھیر کوئی نہیں

توبہ بندیاں والی نہیں چھیڑ اتھے“

”کیہڑی“

”اک دوجے تے روز راتیں چڑھن والی“

”بال جمدیاں نیں کتھوں جمدیاں نیں؟“

”جہڑی یاراں سو سال دی ہو جاوے

اوہو جمدی اے

مائی آکھ لئو بابا آکھ لئو

اسیں کاہنوں گناہ پے گھٹھے جی بندے بڑھی بنا ایہناں عاشقاں نوں

ڈکھ دے کے ایہناں نوں سنگھی کوئی نہیں

تہانوں دسناں میں

کدے دسیاں نہیں پھینے ٹھگ نے ایہہ

یاراں سو والی آٹڈا بن جاندی اے

مرن جیون کیہا
 بنی آٹڈڑا لہر نال لہر ہوگئی
 گروک بیہدی اے نو سو سال والی
 ست سو سال دیاں پیاں پال دیاں نہیں
 پنج سو سال دیاں کم سکھال دیاں نہیں“
 ”کم کیہا؟“
 ”تسیں باتشاہ او
 دُنیا چل دی اے کون چلا وندا اے
 کچھو ڈاکٹراں نوں کینیاں بھاریاں نہیں
 تسیں دیکھ لینا اک کیدوں دا اک آلو ہو جانائے
 اک گنڈالے لُو
 چونڈھی لُون لے لُو دانا دال لے لُو
 کڈھو اک کیدوں ہر ہر مال لے لُو
 تہاڈے ساہنے آں
 نہ سکول پئے نہ مسیت گئے
 ایہو کم اے بس دم دئی رکھو
 کچھو ہو جانائے آخر بندیاں نے
 ایہدھر پاؤِ حلالی
 جیہدھر نکلیاں نہیں
 کھان نکلیاں مائی دعا کرے
 بابا آکھ لُو تہاڈا جے جی کردائے
 او تھے فرق نہیں کوئی تہانوں دسیائے نا
 تھیلا پاؤِ بُرکی بنے نکلیاں دی
 کھاوے اک تے لگدائے ساریاں نوں“
 ”تھیلا کئے دا ای“
 ”دوسو دیو تسیں“
 ”دساں باراں دا یار بزار ہونائے
 توں ویہہ لالے حد تیبہ لائے“
 ”ساڈا سودا نہیں اسیں دیہاڑی تے آں“
 ”سودا کیہدائے“
 ”دینے جن پرنس دا ہور کیہدا“
 ”ایہہ قصائی اے کوئی؟“
 ”نہیں شاہ اے جوئی اے افسراں دا
 گل پٹاں تے ٹھیکہ سُو لہور پشور سارا
 پورا سو منڈا سمجھو کم کردائے
 دو سو تار دائے جیہڑا دیہاڑی لیندائے
 چنے گھٹ ہوون کٹوا بہندائے“
 ”دیہاڑی کیہ دیندائے“

”کچے دساں تے تہاں تے چالیہاں تے
 ودھ توں ودھ پنجاہ سائوں پکیاں نوں
 کدوں جا کتے کوئی پکا ہووے
 پتہ پھیر کوئی نہیں
 کسے ویلے آکھے جا ماں دیاں کھا
 پنج ست واریں جن وچ وڑدائے اندر پاڑدائے تاں کتے مندا اے
 تہیہ چالی دیہاڑی تے دس پھمرا
 جن تین حصے چوتھا افسراں دا
 آپ سہاب کر لو“
 ”نہن توں آپ ای پھمرا آکھیا اے“
 ”جن دے لئے تدوں پھمرا جے
 مائیاں کھان حلالیاں ہوندیاں نیں
 سیک پھمرا مجھیاں گائیاں دا
 تھن سک گئے نیں
 اکھاں دُور اداس
 دانداں ڈھکیاں دا
 واہ گاہ تھکے فُردے تھکدے نیں
 ایہہ مائیاں ای پیاں پچاوندیاں جے سارا سیک سمجھو
 جنگل جا سٹو اگ لگ جاوے“
 ”کتھوں سنیاں نی؟“
 ”جانی ملاح کولوں
 مرچوڑا سی“
 ”اوہ کون ہوندائے“
 ”بیڑی ڈبڈی وچ نہیں کدیں بیٹھے؟
 بیٹھے ہوندے تاں او سے ای کڈھنا سی
 مرچوڑے بیت نیں مائیاں دی
 جانی سوا سو سال دا ہو مویائے
 ٹنھی مار گئیائے مرن جیون کاہدا
 پانی وچ پانی
 پچھے کسے نوں یاد نہیں ایہہ کہانی
 پتر کسے اگوں کم سکھیا نہیں
 پانی کدوں آوے دریا اندر کدوں ڈبے کوئی کدوں کڈھے کوئی
 ٹھیکے ریت دے لو
 تے کوٹھیاں پاؤ“

ایویں سڑک تے تگل

”بھائی ویکھ تے سہی سیکل سانہ چلا“

”موٹر سیکلاں نوں ویکھ بچ لنگھو

کاراں ویکھ ٹھہرو

رک جھک لنگھو

سانوں ویکھو ای نہ، ساڈے پہیے نہیں دو؟“

”دولتاں ای نیں ساڈیاں پیدلاں دیاں

پہیاں تہاڈیاں لئی

موٹر سیکلاں چاڑھو نہ سیکلاں تے

موٹر سیکلاں تے پیاں چڑھن کاراں

چڑھن کاراں تے آن ٹرک فوجی

فوجی ٹرکاں نوں لاہون کرین آوے

رکتوں دُور پاروں

یاں کوئی پٹرئیوں لتھ ٹرین آوے

لہن چڑھن باجھوں ہور راہ کوئی نہیں؟

کتے واہ نہیں کوئی پیراں پیدلاں نوں؟“

کریئے آؤ آگیری
حرف جڑے نیں
آپے گال کریں
حرف لفافے نہیں
جو کھول کے کوئی درد اساڈا پاوے

سنیہا
دکھ پانی سانجھا کرن دا
آپ سنے ہوراں نوں سناوے
حرفاں وچ بل ہوندے نیں
بل بولن دے نال
پھیندے وی نیں کناں دیاں بٹاں نوں
کناں وچ بٹاں دا ہوون
کوئی اچنجا گال نہیں
بٹاں نوں گن نہیں ہوندے؟
چمن سمجھو بولی اے حرفاں دی آپنی
مُولوں چھی

اصلوں گوڑی
سچ گوڑ وچکار تلکدی دو دلیلی
پوری نت ادھوری
جوڑیئے حرف کہ جڑدے نیں جد تا نہیں ایہناں دی مرضی اے
ہور حرف کیہ کر سکدے نیں
ٹکڑ سؤا نہیں کر سکدے
پانی نرویا نہیں کر سکدے
وِس چھان نہیں سکدے واء وچ گھلدی
بٹاں نوں بٹاں کول تے کر سکدے نیں
گوڑی تچی دو دلیلی بول ادھوری پوری
جیوں مر سکدے نیں
سو آؤ حرفاں نوں رلیئے
آگیری کریئے

اَسْحَد نَادِ سُنُو

نَمِیخیں پتیاں مِلدیاں نیں
کہ کیریاں ٹھلدیاں نیں
دَم دَم دے وِچ بُول دِباؤی
صدیاں بدھی ونگار خُدائی
گن بھوئیں تے دَھر کے

اَسْحَد نَادِ سُنُو

راتاں ڈھک پتیاں
دِناں نوں پُندیاں نیں
دَے ہوئے اِنکاراں وِچوں نِت گُھر دا اِقرار خُدائی
گن جو نہیں سُن سکدے
ہتھاں کر سُنیا

جیہڑا آ یا نہ وِچ کتاباں، پیراں رُن جُھنیا
کرنیاں ہتھاں نوں

سَرنیاں پیراں نوں
اکھیاں تے کن کر کے

جیوندیاں ذرا مَر کے
انہونی کر ویکھو اَسْحَد نَادِ سُنُو

قصہ توتا و مینا

راتیں مینہہ و سیا
ساون دے پہلے مینہہ دی وڈی اڈیک رہی
دریا تے سکدے جاندے ای نیں
بھونیں پٹھلا پانی وی سُنیاے گھنڈاے پیا
سوکے ایویں لگدے رہے
ٹوویل وگدے رہے
تاں گجھ ورھیاں دی گل اے پانی لہنا ای نہیں

راتیں مینہہ و سیا
گھنڈہ ورھیا ہونائے
ڈیڈھ کو گھنڈہ لالو کن من پا کے
سرکاں نہراں بنیاں
نیویں محلے کچیاں ابادیاں
مڈھوں نیں ڈبن گجھیاں
اچیاں کالونیاں نوں وی آئی تریلی
بیڈ روماں دے اندر پانی جا وڑیا
بتی انھی ہوگئی نلکے بول گئے
توتا درزی آہندائے

مینہہ نوں آکھو باہر و باہر زمیناں وتر کر جائے
پٹھو پٹھ بھونیں دی ٹینگی بھر جائے
شہر اساڈے ایہدے ون جوگے کوئی نہیں
تاں بولی سرداری پوڑھی
بھا توتی مینہہ شہراں پنڈاں جوگا آہا کدو کا
مینہہ ہا یار بھونیں دا
آوندہ ہاسک سدا
بھونیں توں میں پاڑ نکاحی
یار وے تے پھتے

عباس علی صدیقی نے پہلی وار دسمبر 2005 وچ رُت لیکھا-22- میاں چیمبرز، 3- ٹمپل روڈ، لہور ولوں
البیرونی ڈیسک ٹاپ پبلشرزتوں چھپوائی۔

ورتاوے

نُحوت کتاب گھر-11- شرف میٹھن، چک لگا رام ہسپتال، کٹڑ رتھ لہور۔

فون: 042-6308265 ای میل: suchet2001@yahoo.com

کتاب زنجن-22- میاں چیمبرز، 3- ٹمپل روڈ لہور۔

فون: 042-6312790 ای میل: kitabtrinjin@yahoo.com

وار کرے نروار سیانی دسے پئی
 وار تے ورتن ہے
 ایانی کچھے پئی
 کرنی جرنی ہتھاں پیراں دی
 پانی بھریندے
 ہیں گھتیندے
 دیوے دھریندے ہتھ
 تھل چریندے
 تھل گھیندے
 لیسے وگیندے پیر
 ایہہ جگ اُسا رگئے
 مل بدھیاں دے قلعے مُعلے
 دھرو ودھیاں دے شہر
 ویری اپنے جم پال کے تخت بہالے گنڈیں
 آپ کھلو گئے پہریاں تے گل گھت لنگاں دے ہار
 دیس بزار پئے
 وار کرے نروار کیویں
 ایانی کچھے پئی
 وار تے وِسرن ہے
 کیتا اپنا آڑھتیاں دی لاہ ڈیوڑھی
 بھرن اوہناں دا کیتا
 وار تے وچھڑن ہے
 جی دا جی توں
 تن دامن توں
 کھڑے تے کبھڑے دوار گھڑے ہُن وار، لنگار یا جاوے سیتا۔
 وار آہندی ہے تھیرا اُسن کے
 مینڈی بچھ ۱ ہے وچھڑن وچ ملاون
 وِسرن وچ چتاون
 گچھ سیارو گھل ہے جنی کھنی نوں
 ہڈاں اندر داغ بچھائے لیکھ جیہڑے اجیارو
 وار آہندی ہے
 جنی کھنی نوں شکل ۲ ہے مینڈی

1- بچھ: بچھارت دا جواب، بچھن

2- شکل: ٹپک، (کسے شے نوں اُپر چاون لئی تھلے کوئی ٹپک، آسرا، اڑیس بنا کے دبا پاون نوں شکل دیون
 آکھدے نیں)

عام جیہا کم لکھن ہے
جیویں وسن مینہاں
عام جیہے کم سوکھے کوئی نہیں ہوندے
تپ کے سمندروں پانی چڑھدائے گوڑا
واء بن ویندائے
متھامار پہاڑاں کردائے آپ نوں پانی
کوڑ جھڑیندائے
عام جیہا کم لکھن ہے
جڑھاں راہیں پتراں دا جیویں و ترن ہے
بُکر تھیوں کنک دا رُوڑی تھیوں
کھیر تھناں وچ نترن جیویں
جُونکھن ہے خلق دا حق نثارن کان
عام جیہیاں کماں نوں سوکھا سمجھن والے عام نہیں رہندے
عام رہن وی سوکھا کم جو ہو یا کوئی نہ
سو جیہڑے ویلے جا پے لکھن سکھالائے
لکھن چھوڑ دیو
ڈرو حرفاں توں
ہوئی ہونی چوں پھیرٹساں نوں جیہڑے نوں نہیں ہوئے
وچ وڑٹساں نوں نویاں جیہناں نہیں کیتا
بنیرے لتھے نیں آن
اندر اوہناں تاڑ گھدائے
مردار کوئی

اوہناں ہتھاں دیاں کوئی کیویں سُغاتاں موڑے
دانا دانا کر کے جیہناں اُگایا
رُنھ کھوایا بُر کی بُر کی
تند تند کت پوایا
اوہناں دِلاں دیاں ہُن کون کتاباں جوڑے
جیہناں ناواں پتہ لکھایا کوئی نہ
وٹڈ گئے جیو جامہ
ساہ سببیاں لا راہاں تے
پتر جیہڑے بھوئیں رل گئے
لکھاں ساون وِره گئے
کئی کئی دا لیکھا بندائے
کیڑیاں اکھیاں چاون
ڈُلھیا کیڑی دا

لُون

جی دا جی کنوں وچھڑن بھاویں ایویں اے
جیویں پانی کنوں زویں دا
سجھ دا دھرت کنوں
بھاویں جگ تے جیاں دا آون مینہہ دا آون اے
رت و سنا اے و سیا نہیں
لُون تے لُون ہے، سانجھ ہے بُون بُون دی
”اکننا آنا اگلا اکننا ناہیں لُون“
جد دا فرید نے سہی کرایاے کیہ جویاے کیہ گھسیاے
لُون تے دان ہے جی دا جی نوں جیویں واء پانی اے
آنا جوڑ وچھوڑیاے جیہناں لُون اوہناں دا کیہ نیاے کیہ رُسیاے
توں کہ آپے سجھ ہیں آپے دھرتی ہیں
ایہہ ہنج دا لُون کتھاوں آیاے
کیہڑے پہاڑوں ڈھلیاے
کیویں نیل سمندر رلیاے
توں مینوں دسیا نہیں

ڈھوا

کیہ کر گھلئے کولوں متر پیارے نوں
اکھر جوڑے نین
ہورتے کم کوئی کیتا نہیں
آوندا جو نہ ہا
آوندا تے ایہہ وی کوئی نہیں ایویں بھلیکھا اے
بھلاں دا لیکھا اے
عرضوئی کر گھلئے نین سہارے نوں
جوڑیا توڑ نکھیردے
واریاں ورھیاں دیاں
ساڈیاں بھلاں دے پٹھاں آئیاں
کرماں والیاں دیاں کمائیاں
اوہناں دے وت ڈھونڈ دوارے ڈھونڈے
جیہناں پورھیا کر کر ساہ سیہڑے جیہناں
جیہناں جوالے موئے

پک بیئی دا ساہ سمھال کے
پالو پال وگیندیاں
کرماں والڑیاں
وچوں جد کوئی مینڈی کتابے چڑھ جائے
کملی ہوئی پھریندی اے او جھڑ راہ ڈھونڈیندی
کون کرے جو بھون کتاباں تھیون
رکھ ایہناں دی تھیوے لکھیا

مائی ستر دی دلہل

بھانڈے جوگا پانی ہووے
اک نوں سکھنا کرو تاں دوجا بھردا اے
ایہہ لیکھا ہر بال ایانا کردا اے
کتنے اوکھے ہوون تاں اک سکھالا تھیدائے
جگ دے پنج سیانیاں کولوں ایہہ لیکھا نہیں سردا
سردا کیوں نہیں
ایسے لیکھے دھن والیاں دھن کمایائے جگ تے راج اُسارے نیں
سگھڑ سیانیاں دے وی کاج سوارے نیں

کاں کاوئی

ڈال تے بیٹھے نال نال پئے پُنجیاں کھول ملاون

کھاد سواد وٹاون

کاں دی پوچھل میرے ولے

مکھ کاوئی

پیار پیائے وسیبا ہوسی

آہلنا پاون دیاں سلاہیں کردے نیں

دونہہ پیراں تے اٹھ کے کولوں گالھڑ آکھے

کیویں پتہ ای وڈیا کاواں

کاں نیں دوویں کاونیاں؟

کیہ ایہناں ہن پاونیاں کیہ ڈھاونیاں

جے جائیں تے جُون وٹا جائیں

کھیاں

نہ خالی نہ بھریا پتر

نہ تلی نہ تھالی

ہر رنگ و کھرا

ہر رنگ رلیا

جتنے پتر جگ جگ ہوئے روپ اتنے ہریالی

آپے ساول پیلک نلیک

کال کالک چٹ چٹک لالی

ساول اندر چتر جگیا

لگے چوما سے ساون و سیا

دُھپی دوپہر سیالی

گنتر وچ تے چھ ای رنگ نیں

ستواں سنیاے وچ نہ باہر

پتراں وانگ جے اکھیاں تھیون دیوے متاں دکھالی

ہندسی گلاس

”جتھے فصل کھلوتی آہی
اوتھے سٹھ مکان
جتھے ویزھے وسدے آہے
اوتھے اک دکان
عرشاں تائیں کھڑو منارے پڑھو نمازاں اٹھ
اک دم کرنی دوجا بھرنی
رب تڑے سو سٹھ
جھول گئے ہودے
وک گئے سودے
جوڑ دلاں دے بھردے گئے
چھتاں دے سرمٹ تھردے گئے
سنگڑ کے میں میں توں ڈردی بن کے ایٹم بمب
دھردھرتی دے اندر وڑ گئی آ گیا بھوئیں امب“
”گلاں کرنیاں سوکھیاں لالہ
چڑا مڑ گئے جے بیان اخباری
لاوڈ سپیکر ملاں کتھے رڑھ گئے جے
چھڈو، ٹرک پھڑوتے نکلو
کڈھو جوڑیا
نالدیاں دے دوویں منڈے علی علی کرر گئے جے“
”نکل پو پر سوچی جاو
جو دھرتی نے ڈھائی اوہا وساونی جے؟
جیہڑی آ کے لگھ گئی مڑ کے آونی جے“

کھٹیا مان کہ دان
کھتن دھروہ کہ دھیان
دین پڑ کہ تیل
چھون مسوہ کہ میل

چھو کوئی دھرتی نوں

میرے ہلن نہیں ماریا
ماریا جیہڑیاں چھتاں سرے چڑھائیاں نہیں
میں تے ہلدی رہنی آں
آپ دھمالے سرج دوالے
دھروں پئی گرو گرو کہنی آں
وچ بے انتے جوڑ نہیں میں دے
جوڑاں وچ تروڑ نہیں
ترندیاں رہن بنن ہے بنیاں رہن ترشن
جیون مرن میرے وچ ہوندیاں
نال میرے ٹساں وے کوئی نہ
ہکا اگ ہے میرے اندر سرجن والی
حیں خدائی پالی
کچ دا پگ کراون کارن
آپو آپنیاں گھر گھر تساں دھکھائیاں نہیں
میرے ہلن نہیں ماریا
ماریا جی جی دوالے جیہڑیاں پکیاں ٹساں ولایاں نہیں

سکندر قیصر ہے ایہہ کیسری
شینہ ہے باندر ہے
رم راؤن کوئی ون کے سر لوہار ہے
جنتیاں پچھ سہڑے پیا انگیار ہے
کندھ کہاڑے ڈھالے گال کے سر گھڑے
شوہ شبیبہ نکسال کے سینے پاکھرے
ناہیں پڑھ پختے جنتی دی وار پڑھی
ایس گج ڈھول نہیں سخی نچ وری
ناہیں نخن عقرب سار کہ نونہہ جس فرخرے
ایہہ ترکل چھج نلج کوئی کلدہ دھار ہے
لہنوں وڈ وڈیر دی گھٹی گھڈ دی مار ہے

سُوہاں

کیسری: شیر، بٹکل، جنمان دے بیو دا ناں۔ (کیس: وال، کیسر: کول یا کیسے مھل دیاں اندر لیاں
ٹریاں) ون کے: کندھ کہاڑا سر گھڑا ون کے سر لوہار۔ فریدا ہوں لوڑی گھر آپنا توں لوڑیں انگیار
(بابا فرید) پاکھر: زورہ بکتر جنتی دی وار: جنت دا رکھ دسدے نیس انگیاں دیلیاں وچ تھی یا
سخی اکھویندا ہا۔ ایہدیاں شہنیاں رگڑ کے آگ جھائی جاندی سی۔ ایس پاروں ایہدے دوالے چھوہریں
آگ لئی دعا دا ناچ نچدیاں آہن جیہڑا بن تائیں سخی اکھویندا ہے۔ آگوں متاں ایہو تھی کہانیاں وچ
شمس رانی بن گئی تے ڈھول نال ایہدے عشق دے قسے تے۔ گج: ہاتھی، گرج: وار: تواریخ
(لکھی ہوئی دی تے ورتی ہوئی دی) وری: ویاسی، ڈھولڈی، تانگھی، پٹی: سار: خبر، بچھ، تھ،
گیان، لوہا: فرخرا: شہ رگ ایہہ ترکل چھج: کلدہ لہندے ہارے دیندے کھرے نلج۔ چوہا گھڈ نہ
ماوئی ترکل بدھے چھج (بابا فرید/بابا تاکہ)

کافی

تیریاں پائیاں میں بچھاں
میریاں بچھیں تُوں
کوئی کپاہ کوئی رُوں
تُدھ پہریں مینڈا سِپ اُن سِپیا
اُدھر اُن تینڈی جیو جامہ میں کوں
جگ آئے جگ اساں ای ہاں
کہ کیریاں ہور کروڑ وی نیں
بُکلاں ای نہیں وِچ چور وی نیں

لوگ بولی

چڑھی آن کتھاؤں کبھڑے پار جلی
ایہہ الکھ مونہی لکھ بانہی بے سر جو گئی¹

چونک چوراہیں

مر بچنے اخباراں دتھن والیاں بالاں وانگ پئی
مُہے مُہے گھل کھیرا تو لے²

فر فر سنے نہ بولے

1- جو گئی: جو گئیاں کالی دیوی دیاں آپ جمائیاں سپاہیاں نیں۔ ایہہ لڑن لگیاں سر لاہ لیندیاں نیں۔

2- کھیرا: جو گیاں دا کھوپری ورگا کالا بھانڈا، کنگول۔ ایہہ وی دیندے نیں جو کھیرا ادھ کھوپری اے

جیہدے وچ دیوی اگے قربانی دا لہو بھیٹ کیتا جاندا سی۔

3- تو لے: ہلاوے، اُگھرے، (تولن = ہتھیار چاون۔ وار کرن لگیاں ہتھیار اُگھرن یا ہلاؤن۔

لک چھاپے جیل نال لک دیے تے مھولنی

کون پڑھدائے تہاڈیاں کتاباں
شاہ جی لکھی چلو

پے آکھو اے جے نہیں جتے
اوہناں ہن جھنا وی نہیں

اگوں ہونیاں نیں ہور شراباں
شاہ جی لکھی چلو

پے سوچو کوئی پڑھسی پڑھ کے خیال کرسی
کیہ ہو یا کیکن ہو یا کیہ نہ ہو سکیا

متے گل دوجے نال کرسی ”آہرنہ کرے کوئی“
دن چڑھ گیا مھلیاں خاباں

شاہ جی لکھی چلو
لبھ ٹھو کو لفظ پرانے

اتھے لبور دی پڑھی نہ جاوے
واڑو چھ ملتان دھگانے

ہن اگا ڈھک پر بھانی کولوں کون آکھے
بھیوں پیو لونگ عناباں

لائی آؤ کلر وچ لاباں
شاہ جی لکھی چلو

اسیں کہنے آں لگے رہو دھیانے
ناں بن گئے ہور کیہ لینائے

دن کٹ لئو ایس بہانے
پائی رکھو گھسیاں جراباں

شاہ جی لکھی چلو

کھیاں

تینوں کس تفسیروں پڑھاں مینڈے قرآناں

ہنڈ کتاباں دے وِچ لہندے

میر ملک سُلطاناں

نقش تینڈے نت چت پئے اگھرن

بولن ہور زباناں

تن پانی من مٹی تھیوے

مڑ کے بنے جہانا

چلھ چونتر ہٹ ستھر ملے جَرَوِیلاں جَرَواناں

دس کبھڑی شرع دا پھڑ ٹھوٹھا

منگ کھاواں تینوں میریا دین ایمانا

روزِ ڈاکے

جیہڑے پانی پُیا پندے نیں
پر آپنا کیتا پندے نہیں
اڑ آکڑیاں دی مندے نیں
پر لہیاں دی گھرہ سُنڈے نہیں
جیہڑے وِتی محنت مندے نیں
پر لٹا لاہا گندے نہیں
اوہا فپ چھتاں تے چڑھ گئے نیں
اوہا کد اندراں وِج وَڑ گئے نیں

اوس نگری چاندے نون اک پاندھی پاندھے نون

(بات سنی ہوئی تاساں ”توتیا دے من موہتیا دے
میں آکھ رہی میں ویکھ رہی توں اوس نگری نہ جا“)

مینڈا یار بھولا

آکھے کہو مرشد مینوں تاں تہانوں گجھ دَسنا ہاں
اکھے آپ میں سکھیا جو جس تھوں مرشد آکھ لیائے مونہوں مننا ہاں
مینڈا یار بھولا

بھال بھال کے ڈھونڈائے منڈ گزیاں
گرگدی چڑھ علم پڑھاوند اے
ونو ون دی سوچ خیال نویں نت پھولدا اے
جگ کایا اتھنی سکھو میتھوں
چکھلا آپ میٹو نواں لکھو میتھوں
ریت بدھیاں پوتھیاں کھول بھدائے بنھ کھولدا اے
علم سراں نون چڑھدائے اوہ گڑھکدے نیں
اتوں کرکدا اے

جیہڑی چھیڑدی اوہنوں کھدیڑ دیندائے
جیہڑا رزکدا اے اوہنوں ڈرکدا اے
نت ہوکلا ہتھ جھاڑ کے کن کن لوکدا اے
فیکونان وچوں مڑساہ نکلے تھن شوکدا اے مینڈا یار بھولا
لہنوں کون آکھے ویرا بھولیا دے
سدا کھولدا یا نت اوہلیا دے
علم اپنا باہرلا وکھ نہیوں
بھیت اپنا یارلا لکھ نہیوں
جھوں جڑے جڑی پہلوں تھن تے لا
جانے من تے لا

لاویں آپ تاں لگدا ہورنوں ای
ماریں سادھ تاں وجد چورنوں ای
کون آکھے اڑیا علم آکھنا نہیں کر دَسنا اے
دن دَسنا نہیں رل دَسنا اے
کتھوں اگ پیا جے نہیں جڑ پانا
کتھوں اک ہو یا جے نہیں پاٹ جڑیا
اوپے مر کے سامنے ہو یا اے

جیہڑا ہو یا اے
اوہل جیوندی ساہمنا مو یا اے
آکھن چُپ اڑیا
چُپ آکھنی اے
نت دو ہو کے جس ویکھیا نہیں
اک ہو کے اوس کد ویکھنا اے
ٹوں سنسار، سنسار کر پیکھنا اے
آکھے کون، جیویں، انھے واہ جو دہنہہ نوں واہوندا اے
رات آوندی اے اوہنوں اوپری ہو
آکھیں کال کتھوری تے دِسی نہیں
ناسیں جاوندی نہیں کوئی بوخشبو
جے توں ہور نوں آپنا کر ویکھیں
آپ ہور ہوویں شوہ تر ویکھیں
مینڈا بھوڑا وے، جیویں،
رول رُلیا بول بولڑا وے
تینوں کون آکھے:
”وے میں آکھ رہی وے میں ویکھ رہی“

آپن وچ دُوال جے نہ تَدھ بھانیا
پھکيا چھان جھانیا تاں کیہ جانیا
جاون آکے وکھ نہ آون جانیا
کھیہہ نوں چکھ روال سدا کھیہہ کھانیا
چوداں طبق مدھانیا تمبو تانیا
دھاگہ سُوی نہ پویں مسیت مکھانیا

میلے گپیاں دی نکل

وارث شاہ دے میلیوں نکل ٹریاں
وگ تگ جانڈیاں، گجھ پکھے رہن پیاں
اڑیے ایہہ میلہ وارث شاہ دا نہیں
توڑے ہر میلہ وارث شاہ دا اے
وارث شاہ ویلے سیپ اجڑی اے
لکھ جو گیا اے۔

’اسیں رب کیہ جانڈے بھین پاڑا‘
کرنی

سیپ سیوا، اُن اگان سیوا، ان کھان سیوا

ہُن سیوا نہ رہی ڈھب ہو رہی

کرنی کرنی نوں نہیں ہُن دان ہونڈی

دم وٹنی ہو دم کھلدی اے

کرنی پریت نہ رہی لہہ ہو رہی

سیپ کم تھئی تے کمین کمی بوبل ونڈ سرکار جمان ہو گئے

کرن ڈھون ہارے ست بن تھئے

ویہل مان بلوان ستران ہو گئے

بھاجی بھاگ ناہیں لاگ جاگ ناہیں

ساک ہان نہ رہے دھگان ہو گئے

ایہو ویلڑا بے

جدوں پکڑ ونبھلی کچھے مار جتی

رانجھا ہو ٹریا وارث شاہ جیہا

توڑے ہر ویلا وارث شاہ دا اے

ایہو ویلڑا بے

دھر دا تری وڈھ گوانیاں جو

دیوے سیس دے بال کے تلیاں تے

ہو دُون سوانیاں آئیاں سو

کاڑھ دُدھ سیوا بھور میوہ جو کھاوندے کھیر بیٹھے

اُلٹ گئے

سینہڑے ہو آئے

بجی کھنی نے بجن دے بھیت پائے

رناں لڈن نوں چھوڑ کے ہیر تھیاں

بیڑی واڑ بلی بیج پر تھیاں

بیڑی رانجھے دی بنی جج بیٹھک گڈاؤڈ امیر فقیر بیٹھے

عزازیل مُر عرش نوں دھاوندا اے
کون پچھدا اے کبھڑی تھاؤں دا اے
ایہو ویلڑا جے
انہد ناد مسیتڑے وجن لگے
ناتھھ ہو چیلے ماہی مُنڈیاں دے
ثلہ ڈھلن لگے
ویلا تیغ بہادراں غازیاں دا
ویل میلڑا کر بل نمازیاں دا
ایہو ویلڑا آنت وی آد وی ہے
نارد جگ جو کال جگاد وی ہے
ایس ویلڑے ای چڑیاں باز تر وڑ کے کہن پیاں
”ایہو لالینے چُتے تے کھنڈ نوں ہدر بازا کاج نہیں چڑی دے ساج سَرنا
نالے ساج ناہیں تے سواد ناہیں“
نی میں کیہ دساں کتھوں ٹریاں اسیں کبھڑے ویہن پیاں
ایہو ویلڑا جے

عام جیہا کم لکھن ہے	لکھت
ادہناں ہتھاں دیاں کوئی کیویں سغا تاں موڑے	اخیری لکھت بھگت سنگھ دی
نُون	جانکڑیاں دا گاؤن
ڈھوا	ویرھے ساڈے وچ ہاؤ نا ٹھہرے نا
پک پچی دا ساہ سمھال کے	گالھو کول آئی
مائی سٹو دی دیل	تجیر
کاں کاوئی	ترج
کھیال	آپنا آپ
بزاری گلاں	گولے دی بات
ہچھو کوئی دھرتی نوں	بھینے ٹھگ دی وار
ہچھکا	ایویں سڑک تے گل
کانی	کریے آڈ آگیری
لوک بولی	انھ نادسو
اک پرانے نیلی نال اک ویسے تے مڑ ملنی	قصہ تو تا وینا
کھیال	تل
ان	روز ڈاکے
آہر لکھن دا	اوس نگری جانمے نوں
وسا کھی (2003)	پوڑی
فرید راساں	میله سہیاں دی گل
چیتا پتر ہے	کانی
ہچھکا	کانی
ڈھوکی	کانی
منڈیوں باہر دی گل	انظاری
پک پنا وار نا	گچھیاں والیاں کی
گاؤن	ہیر سنہیا
وڈا دن	گدھا
کیوں جی	کافر
حال مریداں دا	گوانڈھ
لڈن دی نویں عرضی	کانی
مائی کھڈاوی دی لوری	کوئی ہور ای گل
تیر میر	پچ کھول کے کندھ تے کاں بیٹھائے
پرانے لہورے دی یاد	بات گھو ڈھائی برے دی
	قاضی

کافی

واء ساہ مینڈا واء ساہ تینڈا
اساں رُکھ کُرنے
دجھھاں پیر دھرنے اوتھے جڑھ پھڑنی
خیر پالیا خیر کر دیونا اے
دھرتی آپنے وچ سمان مانی
آپ دھرتیئیں دامدم میونا اے
توں ہیں ساہ آؤن میں ہاں ساہ جاون
اساں تریل تڑبکے ست پانیاں دے
اکھیں باللاں دی جاگ سترنگ کرنی
دُھپ دھار اڈنا ٹھار دھار ورھنا
پاہے راس کرنے پیروں واپنیاں دے

کافی

تیرے ناں کہیتا

اج پوہ دا پولا دینہہ

دُھپ دی چھوہ نگھ سائی گجھی پیڑ جیہی

برش پالش کچھ نہی بھوندے

چھوہراں دیاں پردیسی اکھیاں

پستے ٹھنگدے یوٹ ٹوہندیاں

لگیاں برفاں وچوں سرنے دریاواں دا رنگ آسمان

تیرے ناں کہیتا

جو جویا

کافی

توں میں شوہ منجھدار
توں میں دو آپ کنارے
دو سریر اک سار
اک ساہ اندر باہرے
توں میں حرف کتاب
تھئے جڑ لگھ وچکارے
توں میں اکو خاب بے اوڑک ویکھن ہارے
توں میں اگ وچ اگ
پانی وچ میں توں پانی
دونہہ سریاں توں چھوہی اک ان چھوہ کہانی
توں میں خلق دی وار بے کوئی پڑھ کھڈ کارے

بھائی عاشق بسم اللہ کیتی
 ”آکس کریم میں پہلوں کھا گھو لیناں
 کھروڑے چکھوں

لوکاں نوں اجکل ناں ای نہیں آؤندا
 ’پائے‘

یہائے، کھانا ایہناں نے کیہ اے میرا
 ہارٹ اٹیک جے ہونائے ہونائے
 اگوں کھانو چکھوں کھانو

مٹھا پہلوں پھیر کھروڑے جیہڑا اصول اے
 مونہہ خراب کراں میں

کھان پین نال کس نہیں ہوندا

ہوراں گلاں نال ہوندائے بھائی جی

ایس میزنوں بنیاں دیکھو تیبہ سال اج ہو گئے جے

ایہہ میز اوہ سائڈ بورڈ

ہتھ دیکھو

کے اریو کھریو کول دیکھا دیو مینوں

جیسے بنائے اج دے دن ای چکھلے سال اوہ سر وچ گولی مار کے مر گیا“

بھائی عاشق جھٹ آجھکے

میرے مونہہ تے گل دا اثر پڑھن لئی خبرے

”دفتر پین سی میرا، گھر ترخان سی

بس میں اوہنوں کلب دا ٹھیکہ لے کے دتائے

سمجھو گیس نوں تیلی لگ گئی

ہن وائٹ ہاؤس تک بانہہ سو

ہتھ دے کم دا تہانوں پتہ اے گورا نواں سدائی ہويا

سی تے پرانا وی ذرا ہتھ گھٹ سی پر

ٹوکیو لنڈن برلن جدہ

تھلے لتھا ای نہیں اوہ

منڈے باہر پڑھائے گڑیاں باہر دیاہیاں

لہور جدوں وی آؤنا

میرے سامنے کرسی تے نہیں بہنا

چکھلے سال وی آیائے

ٹھیک ٹھاک سی چکھدا کیہ میں

گولی مار کے مرن دا کدوں پروگرام اے؟

ہتھ دیکھو ٹسیں

ہتھ چلپا سو وکیا بھائی جی جو وکیا سو چلپا

وکیہ لہو

ایس وی شاعر ہوندے جانے آں تہاڈے نال اٹھ بیٹھ کے

لہو نہ پکوڑا

تہاڈے لئی بنوائے جے سادے

آلو مرچ بتاؤں یہاؤں نوں ٹسیں پکوڑیا نہیں نہ مندے

میں وی نہیں جے مندا سچی جیہڑی گل جے

ویسن گئی آوندے جے اجکل وچ کڑا ہی دے

سادا مٹھل کوئی کڈھ کھواوے دل دینے آں بھائی جی

گچھیاں والیاں کی

دُھپ کی چھاں کی سار اساڈی بھے نی
وآء جن کی بھیت سگندھ اساڈی نا
بُگاں بدھی تُساں پچھہ اساں کی
چم رنگیا دند مانجے چھتاں چھتیاں
ہل جوتے گھوہ جھوتے توے تپائے
چوا چواست چھک اساں نا
رُوڑی دیا
چاڑھ بھانگڑے پائے تُساں
ہُن اساں کنے اشائی کر کے
انگ انگور چڑھائی کر کے
فیض نہیں جے پاؤنا؟

1- گچھیاں: بچاں دی اشائی کولوں فیض کسے نہیں پایا
ککرتے انگور چڑھایا ہر گچھا زخمایا
(سیف الملوک - میاں محمد بخش)

ہیر سنہیا

چاکی کھیر دی آڑھت تھی گئی
جھاڑا جوگ چبارے
کر پھیرا ہن جوڑ ترنجن سہتیے اڑیے
کر پھیرا

گیتھا

مہنگیاں بھکھ فصلوں

بھر کھاواں دا کھیڑ

وچوں کر نسری

کوئی پریت پوہلڑی نت وسری

پیر پئے آہندے نیس
سانوں نگ پھرن دے مُد کے
تینوں تینڈیاں وڈیاں
گلیاں چ لہن نہ دتا
نہ اساں چکھیا گلا گوبا
چکڑ نہ چکھیا واہناں دا
اُپر دوپہراں تائیاں تلیاں
اندر نموشی ٹھاری
تُرک جُراہاں دا ہُن ساڈے متھے لاؤناں
حرفاں نال دھواؤناں ساں
پیر پئے آہندے نیس
اساں وگسائیں جدے وگنائے
سر تینڈے کنوں راہ نہیں چکھنا
پیکھڑ نہیوں پوانے تینڈیاں کتاباں دے
حق کمائیاں تینڈیاں دا اساں بھار نہیں چائی وتاہُن
جُرن دے ٹھنڈا تتر اٹھا کو جائیاں نوں
بھوگ بھگا نہ سانوں آپنیاں کرماں دا
پیر پئے آہندے نیس
یار رُلن دے سانوں
رُلدے رُل ویسائیں

گوانڈھ

بھابی سلئی جدوں دی ڈیفنس گئی اے
ایڈے پیار نالِ ملدی جے کبیہ دَساں
ساڈے گھر گھر جیڈے نیں لان باہر
ساڈیاں اندراں جیڈے نیں غسل خانے
واش روم جیہناں نوں آکھدی اے
بھابی بچے چارے ایڈے ادب نالِ ملدے جے حد کوئی نہیں
تے بھائی اکبر
اتجھے ویکھے کے نگ ٹھونہے سڈے سن
ساری عمر دا تہانوں تے پتہ اے نا
اوتھے جاؤ تے اٹھن ای نہیں دیندے
لٹو جی ایہہ کھاؤ لٹو جی اوہ کھاؤ
ترلے مار دے نیں
چار کچن نیں کھان تے مکدا ای نہیں
دِن توں رات تیکر
مُنڈے دوویں پڑھائی وِچ چل پئے نیں چھی
ٹساں منی نہیں منن والی وی نہیں
تے نماز جماعت دے نالِ بھابی
مسجد کار تے دُور تے نہیں گھروں

چھوہ تینڈی خشبو رات دھریکاں دی
کالیاں لیکھاں وچ لوء
واچن لیکھاں دا
چانن ہے
نالو نال اندھار وی ہے
جاں واچوتاں زور اوراں مل ماراں سجایا عرش چڑھا چکایا سچ اندھیارے
پھسکڑے بے زورے نت ہارے گوڑنوں چا اُجیارے
سو کالیاں لیکھاں دی لو
تینڈی چھوہ
عجب دُوئی سارے رات دے بھیتاں دی

آن	روز ڈاکے
آہر لکھن دا	اوس نگری جاندے نوں
وسا کھی (2003)	پوڑی
فرید راسناں	میلے گھپاں دی گل
چیتا چتر ہے	کافی
بجھکا	کافی
ڈھونگی	کافی
منڈیوں باہر دی گل	افطاری
پک پنا وارنا	گچھیاں والیاں کی
گاؤن	ہیر سنیہا
وڈا ون	گدھا
کیوں جی	کافر
حال مریداں دا	گوانڈھ
لڈن دی نویں عرضی	کافی
مائی کھڈاوی دی لوری	کوئی ہور ای گل
تیر میر	چنچ کھول کے کندھ تے کاں
	بیٹھائے
پرانے لہوریے دی یاد	بات کلو ڈھائی بریے دی
	قاضی

گڈی ہورای گل

توسی ہوئی وڈی گڈی
گجھ منڈے گجھ پک عمرے
ہولی ہولی باغ دے اندر چکر لاوے
کون اے بھجی نال پی
”باہر چلاؤ پتہ نہیں تہانوں
پیدل چلو باغ جے، کیہ پئے کردے او“
گڈی کھلو گئی
”کیہ تکلیف ہوئی اے تینوں
کم کر آپنا جیہڑا کراون آئی ایں“
”ایس ویلے تے ایہو کم اے میرا
تسیں باہر جاؤ تے پیدل آؤ“
بوہا پھڑیوس
گڈی اِکدم بڑک کے اگے نکل گئی
اوہ ڈگدی سنبھلی
”باہر لے جاؤ ہوش کرو کوئی“ لُوکی اوہناں دے مگر دھاوندی
گڈی چیک مڑی
اصلوں اوہدیاں لتاں وچ بریک تے نعرہ ”گشتی“
”میں ماں آں تہاڈی بد نصیبو سوچو“
اوہ مڑ کے آئے ہور ترکھے ”ٹغے نوکری“
اوہ سڑک دے وچ کھلو گئی بانہاں کھول کے
”پیشک مار دیو میں نہیں چلاون دینی اتھے“
اوہ بکرے بلاوندے لیکاں لاوندے نکل گئے
باغ چ گڈی موٹر سائیکل، سائیکل منع اے
بکی جیہی ایہہ تھاں اے سوکھے ساہ جوگی
جد کوئی اتھے پہیہ واڑے
میریاں پھر کن لگ پیندیاں نیں پڑ پڑیاں
کھیں واری سوچیاں روکاں ٹوکاں
پھیر سوچیاں اجکل ہتھ ہٹھٹ ہو گئے ہوئے نیں
گولی پہلوں ماردے نیں گل کردے نیں چکھوں
چلو ترلا مار کے شرم دیوا دنیا میں
چٹیاں والاں نوں وچ دھر کے
پھیر سوچناں اِک نوں روکن نال ساریاں رُک جاناں چھڈ
اِک دو واریں چوکیداراں نال میں گل کیتی اے

”روک وی لئی دوائے کڈھ وی دئی دوائے
 پر اجکل سرجی عزت نالوں جان بچاونی بوہتی اوکھی اے
 تئیں تے آپ سیانے او“
 ایہہ کدیں کدائیں چوکیداراں نال کیتی گل ای
 میریاں پڑ پڑیاں نوں جھس جیہا گجھ گئی اے ہمیشاں
 اوہ ٹردی جائے
 میں نال ہویاں
 قینچی چپل چٹی کالی گت تے سادے کپڑے
 ٹردی جاوے ہویا ای گجھ نہیں جیویں
 میں سوچیا کوئی تعریف دا فقرہ آکھاں بنے نہ فقرہ
 ”میں شکریہ“
 ”نہیں نہیں کوئی نہیں“
 نہ دیکھن جیہا دیکھ کے مینوں ٹری گئی اوہ
 میں تعریف دا فقرہ جوڑ نہ سکں دی شرمندگی وچ ای
 ایویں بولیاں
 ”بڑا رسک لیائے تئیں جرنلسٹ او؟“
 ”نہیں نہیں کوئی نہیں“
 سکول پڑھاوئی آں“
 ادھاٹ میں چال گھٹالی
 اوہ اگیرے لگھ گئی
 ایہہ کلی اتھے پئی پھردی اے ویرھکیاں نال کھیہندی
 کوئی ہور ای گل نہ ہووے وچوں
 میں اپنے آپ نوں ٹوکیا وی ایہہ سوچدیاں
 پر بھار جیہا کوئی لہہ گیا جاپے

چُج کھول کے کندھ تے کاں بیٹھائے
میں کول گیاں تے اڈیا نہیں
”نیر“!

”پانی؟ پانی دے تئیں سیانے او جی، سانوں کچھدے او
وڈے آکھدے سن

کاں بیٹھا اے پانی ضرور ہوئی“
”تساں چھڈیا ہووے تے کچھئے کیوں
نہ ہُن نہیں نالے
نہ ہُن گھوہ کھالے

کیدھر جاویئے لے کے پیر نیلے اساں مونہہ کالے“
”لالہ کیہ دساں

اساں اپنے جوگا وی چھڈیا نہیں
باہروں بوتلاں آن بھر دیوندے نیں مل پیونے آن
دس کیہ کریئے“

”تئیں کرن کیہ آئے سو دس مینوں“ سدھا ہو پیا اوہ
”کیہ بھالدے او

من اپنے نوں

آونیاں جانیاں نال پئے ٹالدے او
گجھ مدھ چلے گجھ پاڑ چلے

دینہہ پر رات سڑکاں اُپر پھیر کاراں

رُکھ پتراں نوں زہر چاڑھ چلے

آئے گئے دا بھیت ہُن کھولئے کیہ

واہ پانی دا مل جیہڑے وٹ بیٹھے

اگے اوہناں دے بیٹھ بنیریاں تے دس بولئے کیہ

ساڈے وڈے بھولے

ایویں بندیاں دی بہنی آن لتھے

کیدھر اڈنے دی دس واہ لائے

جنگل وڈھ چھڈے

پہاڑ کڈھ چھڈے

کتھے رہی اے چھاں جتھے پرت جائے“

اوہدی چُج میری اکھ دے وچ آگئی

بات نکو ڈھائی سرے دی

نکو ناں سی بابے دا
ماما نکو کہندے ساں
رشتے دار تے نہیں سی ساڈا
ساڈے گھر پر رہندا سی
کم اوہدا بس پھیرا ٹورا
جاں اوہ باغ سچ بہندا سی
ساریاں ورگا ای سر سی اوہدا
سارا بزار اوہنوں ڈھائی سرے کیوں کہندا سی
اوس ویلے کوئی پچھدا نہیں سی ایہو جیہی
جو ناں جیہدا وی پے گیا اوہو رہندا سی
اللہ بخشے منھے کانٹی میرے یار نے
ٹگڈی کدیں چڑھائی نہ لئی
سانوں پچھو کانٹی اوہنوں کیوں کہندے سو
کہندے ساں بس کہندے ساں
مامے نکو گلی دے موڑتے آونا
میںے مرمے آلے گاونا
”ساڈے ول وی پھیرا پاوے ڈھائی سرے سرکار کدیں“
میم مینیا مرمے والیا اوئے
تیرے مرمے توں زردا واریا اوئے
مامے ہیک لاوندیاں نکل جانا
باغ سچ مامے دانا کھیڈنا بیت بولنے
راتیں گھر آونا
ماں میری نے روٹی دھرنی، دوہاں دن دی کہانی کرنی
پھیرا سیں دوالے بہہ جانا
”الف نال اوہو،
ب بیت بولاں“
”بیت نہیں ب بات سناؤ ماما سانوں“
”ب بیت باباں سناونا میں
سنو سننی جے نہیں تے جواب بلی“
”ش شروع کروئیں م ماما
ش شروع کرو“
”بھاگاب بلی تیرے پیو دا پیو
میرے پیو نالوں ودھ پیو میرا استاد برنی

سیل نکلے نہیں
 بھاگاب دے گچھڑاں میں بیل
 ’نکو تینوں عجائب گھر لے چلیے‘
 دروزیوں نکل انارکلی قطب دین ایک ول سُکڑ گرجا
 ہائی کورٹ دے کول کھلو گئے نہیں
 بُت دیکھدے نہیں
 اک ہتھ تلوار اک ہتھ کانی
 پچھانہہ دھون بیلے گوڈا باہر جانی
 مینوں گچھڑوں لاه کھلیار یا نہیں
 ’پہلا لاٹ سی ایہہ پنجاب اندر‘
 ’بیلی نہیں پہلوں ٹنڈا لاٹ آئے‘
 ’جینے لاہیائے آن رجیت سنگھ نوں‘
 ’اپنے لاہیائے بھا، ٹنڈا پھیر آئے‘
 ’ٹنڈا دو واریں آئے ایہ وچکار آئے‘
 ’ٹنڈے کسراں لاہیائے رجیت ستیاں‘
 ٹنڈ پھیریاے بس،
 ’پہلوں ٹنڈ پھر دئے پھیر قلم تلوار‘
 ’پھر دا ٹنڈا ای اے قلم آکھوتے بھاویں تلوار آکھو‘
 ڈٹھا گھر عجائب بالجبر بیلے
 دن پر رات مینوں اوہو یاد آوے
 ہوش آئی جدوں ہتھ پیر کھلے
 اک دن ملکو دے سرک دروزیوں باہر،
 انارکلی قطب دین ایک چھڈ ککڑ گرجا
 ہائیکورٹ اگے تاہیوں خبر بیلے
 اصلوں پٹھ اوہدے میں آن گھلاں
 گوڈا باہر اوویں، اوویں دھون پچھانہہ
 اک ہتھ قلم اک ہتھ تلوار
 پیامست دیکھاں
 شاماں پے گنیاں
 گھر پرتیاں ماں نے دھر لیا اے
 کیہڑی سس کول رہیا نہیں کھیہہ کھانیا دس
 وچ پے گیاے آن استاد برنی
 ’ساٹوں مار، نہ مار دلبر یار جانی‘
 پاسے کر آہندائے
 تئیں اج دوپہر روپوش تھی گئے اسیں وچ فراق بیمار جانی
 ذرا سیل دی دیو اخبار جانی
 ’جھے لے گئے سو تئیں اوہدے کول گیاں ہائیکورٹ اگے‘
 ’مرد کوئی ہو یاے جواب سوال جانی؟‘

کڈھ قلم تلوار اوس پچھپھپھیاے جد ایہدے نال منائیں ایہدے نال منائیں
 مار پی سو گئی سگوں کھل گیا راہ
 داہ لگناتے میں نکل جانا
 شاماں پینیاں تاں کتے گھر آؤنا
 استاد کہنا 'میں قربان برنی، عشق بتاں وچ ٹنڈ پھروا نہ بہیں'
 بھاگ بھاگ گیا، استاد گیا
 بالغ ہوئے اسیں جھا کے کھل گئے
 'کتھے چلیاں باؤ'
 'ہائیکورٹ بلی'
 'کالا کوٹ کتھے؟'
 'کپڑے لاہ دیندائے کوٹ پے جانداے'
 'مال روڈ ناں سنگھدائے ڈھائی سریا'
 دروزیوں نکل انارکلی قطب دین ایک
 کٹ سکڑا گر جا مقناطیس دے نال جا و جانا میں
 ویلا آ گیا محمد علی شوکت علی دا
 کت پاؤ ولتیرے ساڑ سٹو
 جان بیٹا خلافت پہ وار سٹو
 دیو چندہ انگورہ، روندے سمرنا دے بال دے
 گنگ ڈھیر والی جدوں بزار نکلے
 لازم بلا بھوری مگرے ممدلی شوکتلی ممدلی شوکتلی
 چکی پھیرا جائے چھاتی گیرا جائے
 ب بات چوں بات ویلا آ گیا بس
 مقناطیس دے جانا میں تمش چڑھنی
 بلی کون باندر سانوں کہن والا
 ایہدے نال من جاؤ اوہدے نال من جاؤ
 ایہوں کچھوں دی ت تلوار کرو
 ق قلم کرو وارو وار کرو
 تاہیوں خبر بلی اک دن رات سٹاں تاں کیہ ویکھناں
 زولا اے شہر اندر
 کوئی ڈیہل جیہی
 بھگت سنگھ خبرے علم دین غازی
 ڈوٹ کے نکل گیاں
 ویکھناں تے لارنس باغ وچ آں
 میرے وڑدیاں ساراں خبر پھر گئی لارنس ساب بہادر پیا آؤندائے
 خاباں وچ خبراں جیویں پھر دیاں نہیں
 فری جاناں میں جیدھروں اوس آؤناے
 ایہدھر سینت کدیں کدیں واج اوہدھر
 خبردار گل برگ اشجار بلی

اچن چیت لگا اوہ تے آ گیا اے
 میں سنگھدا سنگھدا کول گیاں
 نر شیر جوان دستار گنبد
 لک تھان کنخواب سلوار بیلی
 ریش نور تے نار رُخسار بیلی
 اکھاں پلایاں نیں نالے گلیاں نیں
 ’قطب دین ایک‘
 ’یا خلیفة المسلمین ترکی‘
 نہیں اوئے آ گیا جے جیہنے آونا ہا
 اِکدم اُنکلاں کناں وِچ دتیاں سُو
 بانگ دین لگا پیا کھدا اے
 خبرے دتیس بانگ پر نکلی نہیں
 اُنکلاں کڈھیاں کناں چوں پھیر بیلی
 اِک ہتھ تلوار اِک ہتھ قلم
 چیک مارناں میں چیک نکلدی نہیں
 اوہ ہسیا اے
 ’ابھی چیکتے ہو

چتتا گولا اے یہ اتنا گولا ہے یہ، ایک دھات مسٹر
 دونوں پھرنے کا پتہ لگنے نہیں سکتا
 بولو پھیر دیویں اِک سات مسٹر
 اچن چیت کلب دا بیرا آوے
 ’ساب ڈانس چالو، میم ساب حضور کا انتظاری‘
 کہندائے بند کرو
 لارنس گارڈن نہیں منو پارک ہے یہ
 میم ساب کو قلم تلوار بولو
 ابھی لام لنڈن انتظار بولو
 پوش پوش اکھے جلسہ ہونے لگائے
 کچھ چک مینوں پُھمنی پاوند اے
 ’قلم پھیر جانی تلوار جانی
 ٹائی سوٹ پاویں بھاویں شیروانی شلوار جانی
 ساڈی گودی میں رہو اسوار جانی‘
 مینوں لا ہوندا کڑک کے آکھدا اے
 ’بٹر بٹر اب مونہہ کیا دیکھتے ہو
 چلو ہمیں اٹھاؤ اور پُھمنی پاؤ‘
 موتر نکلدائے زار و قطار جانی
 کول ملکرے آن استاد کہندائے
 ’مصری قندی تینوں کیہ لوڑ دلبر
 شیریں لب نیں آپ غذا برنی

اِکو فائدہ اے ٹنڈ پھر واو نے دا
مُرد کے جمننا پیندائے قضا برنی،
سٹھ ورھے ہُن ہوئے نیں با بے نگو گزریاں
سارا بزار اوہنوں ڈھائی سریا کہندا سی جیہڑا
ایہہ ہُن کچھئے بھئی کیوں تے دتے کیہڑا
پون صدی ہوئی سمجھو
منہا کانٹی میرا یار تے کل پیا جانداے اللہ بخشے
ایہو جیہڑی میں سنائی اے اوہ وی بات سناوندا سی
وچ اینا ٹوٹا لاوندا سی
’قلم پھیر جانی تلوار جانی
پڑی وچ تے کھا نسوار جانی،
پر ڈھائی سریا کیوں؟ کچھو تے اگوں اوہ وی سری ہلاؤندا سی

نوکر اجکل لہدے کوئی نہیں
 رَجی ٹر گئی اے کل شام دی
 انج سی جیویں ٹرینگ لئی ہوئی ہووے
 میرا اشارہ مندی سی
 کئی چیخ چھاڑا پاوندی ہووے
 اوہدیاں اکھاں ویکھ کے ہسن لگ پیندی سی
 بس اِکوگل سی
 مینوں تے اوہ وی کوئی نہیں سی انور نہیں مئے
 گل دُکان تے گئی اے شامیں
 واپس آئی تے میں آکھیا
 ”اینی واری منع کیتائے تینوں رَجی
 جتی لے کے وِتی اے
 کل میرے توں پاسلیپر نکل گئی سین
 اج پوڑھی دی ٹھھی چاڑھ کے ٹر گئی ایس
 اڈیک اڈیک ہن گئی اے تیری نویں اڑا کے
 توڑ کے لے آوے اوہ بھاویں لیاوے وی نہ“
 ”چھی سناواں تینوں بی بی
 اساں ٹپری واس آں تِساں جیہناں نوں آہدے ہو
 میں تے شہرای جھی آں بھاویں
 نوکریاں اساں کر لیاں نیں
 جتی دی اہے تیر میر نہیں آئی
 پالینے آں جیہڑی ہووے“
 ”کوئی کسے دی لے جائے کوئی کسے دی
 جیہنوں کوئی نہ لھے اوہ کیہ کردا اے؟“
 ”ماں مینڈی آہدی ہئی بی بی
 چنگے رہ گئے اوہ جو پیروں واندے نیں
 ڈھکن دکھو دکھ نیں ننگ تے سانجھے نیں
 سر پئے تھیوں قاضی پیر تے رانجھے نیں“
 انور اندر سُن دے سن پئے
 مینوں بلا کے پیسے پھڑائے
 ”کرو حساب تے ٹور دیوالیسی ہیرنوں
 رات رہوے نہ استھے“
 کافی ٹرؤس لگدے سن
 میں بحث نہیں کیتی

پڑدادا میرا
 نکلیاں ہوندیاں کندھ نال بیٹھا کھیڈے
 اتوں کھکھر چھڑ پئی اوس چا پی کوئی نہ
 مائی ہستاں کوئی آہی
 اوس ویکھیا دسیں نہ کسے نوں چنگا رسیں
 مڑ وی گل اوہ نکل گئی
 اک دن وانڈھے گیا ہووے
 اوتھے بال پے کھیڈن لگن میٹی
 آکھن اودھر جانا ہے نہیں
 اودھر کھکھر چھڑی ہوئی اے
 اوس آکھیا میرے ہوندیاں کسے نوں بھونڈ نہیں لڑ سکدے
 اودھر میٹی دین گیا تے کٹھے پنج ست لڑ گئے
 اوسے دن دا بھونڈ کمشنر ناں پیا اوہدا
 اگوں ال ایہہ بن گئی ساڈی
 دادے ہوراں نوں میں چھیا اکواریں تہانوں بُرا نہیں لگدا
 ”بچڑا کمشنر کسے وی گل دے ہوئے
 ساڈے وارے وچ اے“
 دادے ہوراں پہلی جنگ وچ بھرتی دتی
 گھوڑی پال مرتے لھے
 خان بہادر ہو گئے
 پنڈوں باہر سڑک تے کوشی پائی
 بندا باہر کھلونا
 کوئی کار وی آؤندی ہووے
 اوہنے اندر دنا
 خان بہادر صاحب اٹھ کے باہر آؤنا
 جاندی کارنوں بانہہ ہلار سلامی دینی
 اکواری اہے ہوراں آکھیا
 میاں جی افسر ہووے کوئی تے ٹھیک اے
 ہر کار لئی باہر آؤنا نہیں بندا
 ”بھولا بچڑا کیہڑی کار وچ افسر ہونائے کون جاندائے“
 لہور میں پڑھیاں باہر وی پڑھیاں
 ہن پُتراں دے پُتر اتھے پڑھدے نیں پے
 بھونڈ دا مطلب ہور ہو گیاے
 میں اوہناں نوں آہناں
 اچے وی وارے وچ اے بچڑا
 جے کوئی تہانوں بھونڈ کمشنر آکھے

آہر لکھن دا

دو لکریاں، رل میلی چھاں
میں لتھای آں
آن اتوں ترپیا ہریا
آکھاں ایہہ اج نواں کوئی جی اے
یاں لکراں دا بی اے
نوںہہ لاواں نہ اڈے، سرے نہ بھوکیا
زیر پیش گجھ بٹے جیہا نا بھینڈو
بھائی ورقہ تھلنای جی تیرے وچ کیہ اے
نہ پڑھ جائیں میرا آن لکھیا
آپنا لکھیا میرے نہ متھے مڑھ جائیں
نقطہ ہور میں دھکناں اوہ تڑیا
ہک تھیں دو تھیا کہ چھٹیا
ہریا نہیں ہن نیلا وی نہیں ہرے چوں پیلا گھریاے؟
نہیں نال کوئی چھٹ جیہی اے
سمجھ گیاں
یار میرا ہن جو وی اے
گھٹی جیہی ایس چھٹ نوں اڈوی تاڑ کے اڈیا نالے
نہن کے ہک مک کر لکری پر گھوکیا
لور اُلا ریا خبرے زور اُلا ریا
سگواں مروڑی جُنیا بھریاے آ کاغذ تے
میرے سمجھدیاں
چھٹ اڈ لکری ج دھپ چھاں تھئی اے
جیویں روح قلبوتوں نکلے
ہولی ہولی تریاے
آکھو تھیں تے پچھناں
بھائی تیرے ہک مک وچ وی رتی بھیت مروڑی دا نہ ہووے

وساگھی (2003)

دِن ایہہ نیں لکھن جوگ سجن لکھ پاون
جدوں چار پہر دی گھس گھٹی وچوں گھٹ پانی نہیں جودا
گڑیاں چڑیاں رل دھاون
ایہناں دناں نوں آن ہنڈاون
جیویں رُکھاں ہاڑ ہنڈائے
دِن ایہہ نیں ونگارن جوگ جندے
جدوں سرگھی نکلیا گھر شامیں نہیں مُردا
آون بالڑیاں
رل اڈی مار کھٹاون او بھڑ جوہوں چُجے
جڑ آسمانیں رات سمندر آئے

فرید رائشان

ایہناں کوئی وڈانی آس ناہیں
چت چوڑیاں تے راس ناہیں
پک درتینڈے دا ٹگ رُکھڑا
اوبدانت سوادسوا یا نہیں
چکھ جرم دا بھرم گویا نہیں
درتیڈا جیہڑا ہر گھر ہے
جیویں کنیو کنی سمندر ہے
جیویں برہوں لیکھا ازل ابد
تک تک ہے سینتر سینتر ہے
ایہو سک ٹکڑا ونڈ کھاون لئی
ایہو سکھ سکھنا ورتاؤن لئی
گھر و گھریں صدا چپ کردیاں نہیں
نت جیوندیاں نت مردیاں نہیں

چیتا چتر ہے

بِت چت نوں بھراندا
ونڈ پاؤندا کھنڈ کھاندا
چیتا حافظ نافذ اپنے آپ تے
پر زری زبردے فرقوں پٹھلی اُپر دھردا
کافر مومن مومن کافر کردا
پکا مونہہ بنائی پڑھائی پڑھدا رہندائے
حرفاں بنیا حرف بنیدا
کاگت کتر کھڈونے بال ولیندا
جان کے بھلدا اُھل کے جان پچھاندا
نت پچھا کھول کے اگا کجدا مول نہ لجدا
اُتے بر دے چھتر، (مساں تیر ستر) ہے چیتا
سو جیہوں وار آہندے ہو
اوہ چیتے دی چتر کار ہے
ساڈے ہتھ وچ ایہدی پھڑائی دو دھاری تلوار ہے
اسیں ویری کوہندے کس جانے آں
پچھا تازہ کردے اگوں بس جانے آں
ایہہ ساڈے ہتھ اُسترا اسیں باندر ایہدے
سو جیہوں وار آہندے ہو
اوہ خبرے تلوار ہے ایہدی کہ ساڈی سلوار ہے
کیہ کرے پر چیتا ساڈی بھین ڈین ہے
ایہدے نال ای بات چیت ہے اُنھن بہن ہے
کدیں ایہدیاں سُن دے کردے ایہوں پچھو ایہہ کتھوں آئیے
نہ نہ کردیاں دس وی جاسی
جیہڑی موت نوں آہندائے ماسی او سے وار دا جیائے

لکھت

رُکھ دے بیٹھ میں بیٹھا لکھناں
جاپے نقطہ ٹریائے
”لکھیا گول میں نقطہ کوئی نہیں
لگیا سنگدا نہوں نوک تھیں
میں تے گھاتے لتھاں اُپروں
توں وِچ لکھت وِچھائی
ساڈے تہاڈے لیکھ نہیں رلدے
جیہڑا تہاڈا پل ہے ساڈی عمر اہوئی
سانوں جیہڑا پل ہے تہاڈوں صدیاں نہیں
تہیں لکھت دے اوہلے ہو
اساں آپ لکھت ہاں
من آئی تہنڈا کاگت گچھاں
کڈھاں ریکھ کوئی آپنیاں ورگیاں جوگی
اک نقطہ سَردا ویکھ لیائے توں
رہندے سوگھی کر لے“

تر کھمبہ بدلی چترنگ مینہ ہے
تن تھن وچوں بے وس رس تھلیا

بت ونا ان ویا

چھال بستر جھل گالھڑ

مل پن کھلوتا ہے سر پد

پد نہ آکھو کوئی شینہ ہے

ایہہ رام مگر ہنومان ناہیں

نوسروانی لشکر وچ لندھور کی بکوان ناہیں

ساڈا کچی دے قاعدے والا لام لنگور ہے رُکھ

ڈکھ دھرتی تے سکھ یور ناہیں

گل کھر وچ نشان نیاں

بے تھوہیاں نوں تھان

کائی آندھ آندھارا ناروں نور حضور ہے

بت ونا ان ویا

ایہہ چیر دھجا مجبوراں دی بے مجبوری

ایہہ سخی چنگ سندھوری

واریاں نی وارنواریاں

بت چتیاں ان دیاں دیاں سو ہاریاں

رُکھ ”ترور“ وی اکھوائے نیں

اک ہو دونوں آئے نیں مادھولال حسین سخی

”ور“ ورتن دی ”تر“ وتر دی، بھیناں

اگو گھر دوئے

وڈ بیٹھیاں نی کائی سونکن کارا ڈیناں

ایہہ حشر طلاقا صور ہے رُکھ

بت سنیا ان وجیا

نوبان

نہجنگا: بھارت - چترنگ: ڈب کھڑا، کھیاں رنگاں والا، ابلق، کوڈیاں والا، جیہدے آتے مورتاں
بنیاں ہون - بستر: آگ - مل پن: نیں وی ڈوگھی تھ پرا نا ہیہاں تاں پن نئے (شاہ حسین) -
لندھور: لکا دا حاکم، امیر مزہ کولوں ہار کے نوشیروان دے لشکر وچ زل گیا (داستان امیر مزہ) -
گل: کال، ویلا، جھڑا - کھر وچ.....: جھڈ جھڈورا ہار دا، کھر وچ نشان (مرزا صاحبان) - نشان:
جھنڈا - چیر: (1) ناکی، کپڑا (2) پھٹ (3) جھٹ، فح - چیری: بکھٹ، فرمان - دھجا: جھنڈا -
دھج: (1) لیر (2) بج، بنا، حالت - ترور: رُکھ - وتر: ساواں، برابر، ٹھیک - ورتن: ورتارا، رزق وٹھ،
ویہار - صور: قیامت ویلے وجن والا اسرائیل دا ڈھوتو - ور: (1) وگدا پانی، چشمہ، واں، سرور -
(2) چوں، من دی مراد، جوڑ -

[جندی نہجنگے دی]

دھولکی

لوئی نی لوئی کیہڑے ہتھ اوہ پوڑے
تند تندر ات کتائی
اکھاں وِچ اُن کے ودھائیوں جیہناں اڑیے
کتھے نی ہتھ اوہ پکیرے
لوئی نی لوئی کیہڑیاں بھیداں دے لیلے
جاندے جو مون منائی
اکھاں چ رنگ پکائیوں جیہناں اڑیے
کتھے اوہ بانہیں سوکھی والیاں
لوئی نی لوئی ویکھاں اکھیں اوہ گہریاں
دھر گنیاں آن جو سائی
ویکھاں نی ویکھاں میں تے رتجھ تروڑے
کتے کتے جیہڑے ہنچھ دے دھوڑے
گنڈھ قرار دی کائی
لوئی نی لوئی تینڈا نگھ ملاوڑا
ونڈیں توں بے پروائی
لُوں لُوں و تیں لُکائی دھن اڑیے
اساں بے قدراں دے روڑے
نیندراں وِچ تینڈا بھیت کھیرا
جاندا نی جاگ رلائی

منٹریوں بلہ دی گل

”وے کھوتی ریڑھی والیا ویرا

ہوٹا نالے کمائی“

”کھوتی لب دی ریڑھی ڈب دی

بھاڑے دے قرضائی اسیں پانڈیا

ہیرے کرے پھیرے“

”وکیا جیہناں دا دڈھ پت وکیا

تیری میری ہتھ پوائی

وے کھوتی ریڑھی والیا ویرا

پانڈی اساں گوانڈھی تیرے

رُوپ نے مت لکائی

ڈھو بھارے ہول ہنڈائی اساں ہانڈیا“

”لائیے جو سر چائی جے آپ وچار کرے

کھوتی رب دی ریڑھی سبھ دی

ساڈی کل خدائی جے دو رل چار کرے“

پک پکنا وارا

کپل و ستر و جھوک وی شہر وی ہا
کرت کلا بھاجی و ست راس آہی

آپ اپنا اپنا غیر وی ہا

آن رزق وی ہا نالے زہر وی ہا

نکو تک خلقت مونجھ مست آہی

حال واس آہی

تختوں اٹھیا رزق اداس رانجھا

جھگا اپنا پھوک کے سیکو سن

جگ دیکھنی پھول پھری جوگ ٹوہنی

و جا عشق بوہا بوہڑ دیکھو سن

ستھ میں نوں لاکیتی تہ بوہنی

نکل آپ وچوں تھیا سبھ سانجھا

و کھ واہن بھلے سانجھ کھان بھلے

چھٹ موڑیاں دان بھنڈار رلیاں

نالو نال وسیندیاں مدتاں تھیں

پک دوجڑی ویکھ حیران کھلیاں آکھن ”واہ بجن“

کنیں جگ لگے بت ڈھالنے نوں

اٹھی خلق مڑ کیل بہالنے نوں

گاون

ساون کہے رکت و ساں فی اڑیو
رکت پیچھے ایہہ روڑا
یار سانوں دیکھیں وے کٹورا
سج بھنڈارا ست ساگر ڈھونین سلکن چھٹ جھورا
یار سانوں دیکھیں وے کٹورا
ہوٹھ چھوہن ساڈی سچی ہو جائے جوٹھ جہان سہیڑی
بھر پیتے گھٹ آب حیاتے گا کھ بھرم دا تورا
یار سانوں دیکھیں وے کٹورا
ہور توفیق نہیں منکن دی
رہے آپنا نہ ہورا
یار سانوں دیکھیں وے کٹورا

وڈا دن

اج جیٹھ ہاڑ دا میل اے
سرکاں تے خلقت کوئی نہیں
جیٹھ ہاڑ پئے ملدے نیں
جیویں ایئر پورٹ تے دونہہ ملکاں دے صدر ملن
میں کوئی قومی روزنامے دا کیرے والا ہوواں
تے بے دھیانے ایس مبارک موقعے دیاں تصویراں لاہی آواں
اج جیٹھ ہاڑ دا میل اے
لگھ پرانے آکھی جاون جو چڑھیا سوڈیا
اج دے دن دا لگدائے انت نہیں ہونا
جے میں ملک دا اہم سیاستدان ہوواں
گل حیرت دا اظہار کراں
ایڈا وڈا دن تے سرکاں تے خلقت کوئی نہیں

گیوں جی

سُت مُنڈے نیں
 سَتاں کول نیں تن تن کاراں
 وَنڈ برابر مہینا میں نہ لیا نہ لیناے
 اگی اوہ تے آپنیاں یاراں
 آپنا آپنے کول او پیرا
 وکھو وکھ لوا دتے نیں کم اوہناں نوں
 آپنا کم نہیں ونڈیا
 ونڈ چھنڈ کے ویہلا ہو جاں
 مُنڈیاں دی ڈیوڑھی کھلو جاں
 او تھے ای واڑ آون ایہہ تہاڈا بالکا دتھوں نکلیاے
 آپنے نالوں نیواں کر کے دتاے گلے گلے نوں
 رب وی ایویں ای دینداے
 تہانوں پتہ اے پیرا گھر دے جی او اوہدے
 آو میرے جتا کر لئو کوئی تے ہو جاؤ میں برابر کیوں جی
 آپنیاں یاراں یاراں لئی نیں
 یار ساڈے بے کار وی ہو جانداے نیں بعضے
 اُچی نیویں تھیں وی جانا پے ای جانداے اکثر کیوں جی
 ساڈے گڈے ای کڈھدے نیں کاڈھ کہ
 یاں تہاڈے جیہاں بزرگاں لئی نیں مہرباناں لئی
 ساڈا تے خانہ کعبہ سمجھو
 اوہ اگی تے آپنیاں یاراں، جمع نہیں میں کردا
 اگی وکھ تے یاراں وکھ، میں طاق نوں مننا
 طاق جتا تے خُفت جتانی
 ویکھو ستاں دے میں اٹھ نہیں کیپتے
 تہدے مینوں رب نے دھیاں نہیں نہ دتیاں
 میرے مال نوں کیوں کوئی بھفتی ہووے پیرا
 بڑیاں بڑیاں دُھرم دھاناں
 دھیاں رنگ رنگ ڈاہیاں میریاں طاقاں تھلے
 جیہڑی آئی میں اوہنوں دسیاے
 نال جو لے آئی ایں سولے آئی ایں
 ہُن سونا بگ تے ہیرے کھا
 جو تھک لگدا ای مینوں لا
 چکھے مُز کے نہ ویکھیں
 پتھر کر چھڈاں گا ای
 سو کھو کھڑ ہسدے وسدے نیں ستے دعا برکت نال تہاڈی
 تھہ اندروں کھول کے باہروں پاؤ
 تھہ بغیر نہیں رہندیاں پیرا
 تھکے سَتاں کول تن تن، پھیر برابر، اگی
 آپنے ہوئے ستاراں
 ساریاں شہراں دے پا کے
 آپنے ستاراں یاراں لئی نیں
 یار وی ساڈے باہر لے ہوئے
 یاں تہاڈے ورگے رب دے جیاں لئی
 کدیں پڑدے وچ کسے نوں ملداے کوئی
 کم تے پندے ای رہنے ہوئے
 کم دا کیہ اے، پیار دی گل اے
 کم تے سَوداے پیار و پار دا کیوں جی

حال مریدان دا

سانوں ماف کریں
تینڈا گھر اپنا
اسیں کر کر آوندے رہے آں
اپیاں حرصاں نوں
تینڈی سار ویا ہوندے رہے آں
سانوں ماف کریں
اسیں اگوں وی ایویں کرنائے
خبرے کون گھڑی
نہیں ہو یا جو سو ہو جاوے
جتھے اساں جمنا ہا
گھر تینڈا اوہ ہو جاوے

لڈن دی نوویں عرضی

کمانڈر

آپنی فوج وِچ کر چہڑا سی
جُون اک جوگا ڈھیر نہیں کھٹیا وِٹیا
فوجاں وِچ چہڑاں نہیں چلدی منیا
لِفٹ رائنڈ جوں ہوندی ہوئی
پر ساودان توں دانی ہوئیوں
لام تیری ہوئی دکھری
جیہڑا رینک جس منگیا وِتا
اَجے کمانڈر تینوں آکھی آونے آں
ہسنی ایں توں
حرف جو ساڈے کول نہیں پورے
پھڑ ہتھیار بگانے ویکھ ٹرے آں تیکوں
میرے جیہاں نوں منیا پورا بھیت نہیں تیرے کم دا
فوج تیری نوں فوج جو آکھی جانے آں
چہڑا سی کر چھڈ سانوں کمانڈر
کم کسے آجائیے ای خبرے
تینوں نہیں ہن لوڑ ریٹائر ملاحاں دی
منیا

(پوہ دی پہلی، پہلا ورہا، اکیویں صدی مسیح دی
مسلت گویا سفارش دمودر ذات گلہائی، سک سیالی
پہلی پوہ دی صدی مسیح دی سولہویں، ورہا اخیرلا)

مائی گھٹاوی دی لوری

کاکا واری نہ کر جھا کا

کر وڈیاں دی کرنی

یاد نہیں لوری؟

آکا باکا چڑی چڑا کا

نائیاں دے گھر کالی گتی

سائیاں دے گھر بیبا کا کا

بیبٹیاں نے نت بیبیاں کیتیاں

گولی کدے نہ کیتی

گتی نے تے سونا ای سونائے

گھلایا سگوں ایہدا نا کا

کاکا نہ کر جھا کا گھولی

توں کبھی چٹی بھرنی

واری

کر وڈیاں دی کرنی

اخیری لکھت بھگت سنگھ دی

اساں تے ویکھ لئی اج رات بھلک جو آؤنی اے
ہے ہرکھ جیہا توڑے نہ ویکھن
جیہڑے اج دی رات نہ جاگ سکے
جیہناں بھیت نہ بھالیا کل تے اج دی گھات اندر
اوہا بھجیاں بتیاں بال سٹے

روز شام نوں کولوں لنگھناں
 برنا ناہم ڈٹھا، کتابیں پڑھیا ہا
 گیزٹیز انگریزی دسیندائے
 لہور شہر وچ تاہیں رُکھ گھنے
 وَن ہے جنڈ کر سہہ ہے
 پانی نیڑے برنا بوڑھ شرنہہ ہے
 چشتی تحقیقات، کریندائے
 انگلیساں صاحبان عالی شان ملاحظہ کر لیویں
 تکیہ ہذا مذکورہ میں شرق رویہ
 اشجار کلاں ہیں بیری گوندنی برنا سہ تا
 روز شام نوں کولوں لنگھیاں
 ناں وی پڑھیا ہوئی
 بزم حقوق اللہ اسلام پورہ لاہور ولوں ورتائے
 رب دے نرنیویں ناواں وچوں اک ناں پٹھ پرائی تختی اپر ٹھکيا
 برنا کراتیوار لیجوسا کا پا رڈا سے
 لائرس باگوں رات پرتیاں
 چھوہ خشبو جیہی کہی اے کوئی
 تیری نیڑ جیویں
 پرت کے تکیم لوہ جیہی اُپر، تاریاں دی نہیں وکھری
 نت ملنے جیویں جی دی تک وچ تیر جیہی سہی ہوئی اجھتیں
 وت چائیں گیم سویرے تے مہل نہ جھرن پئے؟
 تے کھرن پئے تن پتیے پتر،
 آکھاں برنا چھوہر ہے چھوہر؟
 پتر پاون توں پہلاں مہل جو پالنے نیں
 دونہہ پتاں رل گئے گئے تریجی وچ بہائی
 ترے پتاں تن مندر تیرا
 دیوے چڑھن تر مگھنے
 کتابیں لکھیا ہا:
 ایہوں مٹھ گوتن چڑھیاں گوبلاں گدیاں نیں
 کتابیں لکھیا ہا
 برنا بکنا وی اے
 ورنای (ور ملنا)
 برنا رنگنا وی اے
 شہراں وچ ورنانا و سنا وی ای اے، لکھیا کوئی نہیں
 نہ ای مدتال پت چیتے وس و سرنای

چلنے لہرے دی یاد

کسے ہور زمانے وسیے ہور جہانے

ساڈیاں وڈیاں

ایہو نت عشق سنیہہ اُسنا

لہور شہر دیاں گلیاں

وچ روم شام دے مُشک بدل، چڑھ اڈنا

رَبوں لگی دیاں بدھیاں بھلیاں

جا ولیت جماتاں پھڑیاں

کُتب خانیاں گاہیاں ڈگریاں پائیاں

لگی کندھاڑے چڑھ پرتے

آ کرماں والیاں گُریاں اوہناں ڈاہیاں

کلاماں واہیاں

پی پی نقش اسانوں ویکھو چڑھی ہے عجب خماری

گویا قلب ہے جاری

کسے ہور زبانیہ ہسے رویے ہور زبانیہ

ہتھ قدرتیں گھتئیے کسے ہور خزانے

جائگڑیاں دا گاون

چلڑ پھسیاں نینیں گوڈیاں بھار پہاڑ
شہر تھئے سبھ اوجھڑ
وکن وٹن دی بھاجڑ ہم گھٹ وٹیا ہاڑھ
وتھ کرونی ہتھ پن دی
رلن دی کنیو کنی
رزم رزم جوں دی سبھ

ویرھے ساڈے وِچ ہاؤٹا گھرے نا
ذرا جیہا بر کڈھے اوہ تے ماؤ مھاڑی کپوا چھوڑے
اکھے گھر جتھے ہوئے وِرائی کرنا

ٹنڈ رہ جُلنا

رُت اُشنی تے پُھٹ پینا
چالیہ ورھے کپجیا گھر

ماؤ مری

میں اڈیکاں پُھٹے تے کپاں ماؤ نی ریتی
رُت لنگھی اوہ پُھٹیا کوئی نہ

اسیں حیران تھئے

گل وِسری

ٹنڈ وی سڑا سک مٹی رَلیا

ہک دن باہرلی کندھ تلے میں تکاں سڑکے آلے پاسے
گھرے نے دو بوٹے

سمجھ رلی تے اتنی

وِرائی کرے نہ کرے

گھر حیرانی کرنائے